

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
85/2022	Formannskapet	13.12.2022
	Kommunestyret	16.12.2022

Saksbehandler: Slava Korneev

Hjemmel: Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholoven) og Forskrift om åpningstider for serveringssteder og salg- og skjenketider for alkoholholdig drikk, Rødøy kommune av 2019-04-09 nr. 489

Rødøy Kysthandel AS: Søknad om endring av salgsbevilling

Saksopplysninger

Rødøy kommune har mottatt søknad fra Rødøy Kysthandel AS ved daglig leder Bjørn-Erik Johansen om å selge alkohol fra fjernbetjent butikk. Rødøy Kysthandel AS har i dag salgsbevilling for alkoholsalg i gruppe 1 for perioden til 30.09.2024.

Søknaden gjelder omlegging til en ny driftsform ved hjelp av teknologi. Konseptet heter «Autorisert butikk med godkjent RMA-Butikkstyring». Butikken er alltid betjent av ansatte som enten er fysisk tilstede eller befinner seg på et kundesenter. De ansatte kan alltid se og snakke med kundene, styre kassen og andre ting i butikken.

Rødøy Kysthandel AS søker derfor om endring av salgsbevilling i henhold til deres planer om utvidet tilbud og tilgjengelighet for kundene. Søkeren har fått støtte til ombygging av butikken til en digital butikk fra Merkur-programmet. Kommunen har gitt positiv uttalelse til Merkur-søknaden.

Planlagte endringer ved butikkdrift endrer forutsetninger som lå til grunn for gjeldende salgsbevilling. Det nye konseptet er ikke vurdert i Alkoholpolitisk handlingsplan med retningslinjer. I slike saker skal kommunen ta en særskilt vurdering, jf. Alkoholpolitiske retningslinjer, punkt 7.5. Derfor fremmes saken til politisk behandling.

Søkeren beskriver det nye konseptet slik:

«RMA-Butikkstyring handler om at vi jobber på en smartere måte, butikken er alltid betjent fra ansatte som enten befinner seg fysisk i butikken eller sitter på vårt kundesenter e.l. Kunden kan når som helst på døgnet få hjelp av våre kundevertter. Om kundevertten er fysisk i butikken eller sitter på vårt kundesenter utgjør ingen forskjell, begge kan se og snakke med kunde, samt styre kasser og andre ting i butikken, på en trygg, enkel og kundesvennlig måte. En kundevert kan være en av oss som jobber i butikken, eller vi kan leie inn denne tjenesten fra Mat Norge som leverer teknologien og har flere slike oppdrag for andre butikker ...

Konseptet vi skal inn på er «Autorisert butikk med godkjent RMA-Butikkstyring», og må ikke forveksles med betjente butikker med «selvbetjent kasse». RMA-butikkstyring bygger på en helt annen modell, og har et helt annet system for drift, overvåkning og kontroll som fører til at sikkerhet og kontroll rundt alkoholsalg er godt ivaretatt.»

Stegvis overordnet prosessbeskrivelse for RMA-Butikkstyring:

1. Teknologi observerer hva som skjer utenfor butikk før kunde har forsøkt å ta seg inn i butikken, og gir ulike type alarmer til den som har ansvar for butikken
2. Kunden får tilgang til butikken ved å "tæppe" med PIN-kode, hvor løsningen kontrollerer gyldigheten i sanntid mot nasjonale og internasjonale betalingsformidlere, dette sikrer mot misbruk. På denne måten identifiseres kunden, noe som gir bedre kontrollstyringsmuligheter enn det du får i en vanlig butikk
3. Er kunde overstadig beruset og prøver å komme inn i butikken så går det alarm til den som har ansvar for butikken, og døren kan stenges automatisk eller manuelt slik at kunde ikke kommer inn
4. Den som betjener butikken kan enkelt ha toveis kommunikasjon med kunde før kunde kommer inn i butikk, i tillegg til visuell observasjon av kunde før kunde kommer inn i butikk
5. Kunder som går inn i butikken aksepterer betingelser og vilkår for å bruke butikken
6. Kunden er pseudonymisert når hen går inn i butikken, ettersom kun unik identifikator og/eller deler av betalingsidentifikator blir lagret
7. All alkohol i butikken står i skap med spesiellåser som er koblet til styringssystemer, som lukker og åpner skapene på sekundet. Disse styringssystemene sørger for at skapene låses automatisk i henhold til lovgitte salgstider.
8. Teknologien varsler den som betjener butikken når kunde nærmer seg skap med alkohol, hvor ulik sensorteknologi varsler om unormal adferd osv. Er en kunde overstadig beruset så låses skapene med alkohol slik at kunde ikke kommer inn og får tilgang til alkohol. Er man usikker på tilstanden til kunden, kan man på sekunder spole tilbake og se kundens adferd fra hen nærmer seg butikken til hen står ved f.eks. ølskapet
9. Når kunde kommer til kassen og skanner alkoholholdig vare i kassen går det alarm til den som har ansvar for butikken med beskjed «aldersbestemt vare», som gjør at vedkommende umiddelbart visuelt kan observerer kunden før kunden får handlet
10. Første gang kunde handler så må kunde legitimere seg, noe som skjer gjennom spesialkamera og kontroll av den som betjener butikken, som deretter godkjenner handelen om alt er i orden
11. Kunde kan også legge inn fingeravtrykk ved å legitimere seg. Handler kunden varer med fingeravtrykk så sjekkes alder automatisk og det går varsel til den som betjener butikken, som da visuelt gjennom systemene ser kunden og hva som skjer på kassen og kan stoppe handelen om det skulle være noe
12. Selvbetjent butikk har betydelig lavere risiko for at en overstadig beruset person skal få handlet alkohol enn i en tradisjonell butikk
13. Det er også mye mindre risiko for tyveri, vi har flere muligheter til å finne ut hvem kunden er om det blir nødvendig og kan enkelt dokumentere en anmeldelse
14. Har en overstadig beruset person besøkt eller forsøkt å besøke butikken, så kan systemet automatisk nekte hen adgang neste gang, eller begrense adgang f.eks. ved at hen må gjennom en enkel kontroll før hen får lov til å komme inn i butikken.

Søkeren har også søkt om mulighet for å drive søndagsåpen butikk. Dette er ikke en del av denne saken. Søknad om søndagsåpen butikk kommer opp som egen sak i kommunestyret i 2023.

Salgstid for alkohol er regulert i kommunal forskrift om åpningstider for serveringssteder og salg- og skjenketider for alkoholholdig drikk, Rødøy kommune, FOR-2019-04-09-489. Denne er lik for alle salgssteder i Rødøy kommune: «*Salg og utlevering alkoholholdig drikk kan skje fra kl. 08.00 til kl. 20.00. På dager før søn- og helligdager skal salg og utlevering opphøre kl. 18.00. Dette gjelder ikke dagen før Kristi himmelfartsdag. Salg og utlevering av alkoholsvak og alkoholholdig drikk skal ikke skje på søn- og helligdager, 1. og 17. mai.*»

Vurderinger

Helsedirektoratet har ikke vurdert denne teknologien spesifikt, men på et generelt grunnlag skriver at salg av alkoholholdig drikk fra ubetjent butikk vil være en salgsform som krever endring i regelverket.

Alkoholloven krever at salg av alkoholholdig drikk kun kan skje til personer som oppfyller lovens alderskrav. Det fremgår av alkoholloven § 1-5 at det er forbudt å utlevere alkoholholdig drikk opp til 4,7 volumprosent til personer under 18 år. Videre er det krav om at det ikke kan selges alkoholholdig drikk til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler if. alkoholloven § 8-11 og alkoholforskriften § 3-1. Salg av alkoholholdig drikk må videre skje innenfor salgstiden som er fastsatt av hver enkelt kommune.

Mat-Norge svarer på direktoratets uttalelse med at *«teknologien sikrer at alle elementene som Helsedirektoratet her reiser spørsmål ved, minst er like godt eller bedre ivaretatt gjennom RMA-Butikkstyring»*.

Videre skriver de: *«RMA-Teknologien» er bygd for å ha «minst eller bedre kontroll» enn det som er mulig å få til i en tradisjonell butikk. Gjennom «RMA-Butikkstyring» så blir alt salg av alkoholholdig drikk enkelt kontrollert av en person. Denne personen kan enkelt overvåke og kontrollerer alle kjennetegnene som er oppgitt i påvirkningsskalaen fra Helsedirektoratet og mer til for å avdekke om en person er «åpenbart påvirket», hvor man også enkelt kan observere kunden tilbake i tid (noen sek/min) f.eks. på vei inn i butikk, eller i butikk, på en måte som ikke vil være mulig å få til for en ansatt som er fysisk skal gjør kontrollen ved/rundt kassen i en fysisk butikk.»*

I denne saken er det ikke innhentet uttalelser fra politiet eller skatteetaten. Dette fordi saken dreier seg om driftskonseptet og ikke bevillingshaver/styrer. Helse- og omsorgsetat ved psykisk helse har gitt uttalelse til søknaden De påpeker at det er viktig at teknologien ikke åpner opp for at folk kan «krite» alkohol i større grad enn i dag. Dette er nok ivaretatt i denne driftsmodellen. NAV Rødøy har ingen merknader.

Kommunedirektøren anser at RMA-Butikkstyring allerede er godt utprøvd av tidligere pilotkommuner. Konseptet støttes av både Distriktssenteret og Mat Norge og virker å være et godt virkemiddel for små butikker i utkantstrøk.

Det er likevel viktig å ha fokus på kontrollaspektet ved den nye driftsløsningen. Kommunal kontrollør må til enhver tid ha tilgang for å kunne utføre kontroller i butikken. Kommunen vil be om opplysninger og praksis på hvordan dette fungerer når det har gått en tid.

Konklusjon og anbefaling

Søknad om fjernbetjent salg øker ikke antall salgssteder i kommunen, det vises til kontrolltiltak i søknaden. Etter en samlet vurdering anbefaler kommunedirektøren at søknad fra Rødøy Kysthandel AS om endring i salgsbevilling for en autorisert butikk med godkjent RMA-Butikkstyring innvilges.

Kommunedirektørens innstilling:

1. Rødøy Kysthandel AS org.nr. 928776336 v/ daglig leder Bjørn-Erik Johansen gis endret salgsbevilling til dagligvareforretning med RMA-butikkstyring for alkoholholdig drikk gruppe 1 i tilknytning til Nærbutikken, Rødøyveien 7, 8193 Rødøy.
2. Bevillingen gjelder til 30.09.2024.
3. Som styrer godkjennes Bjørn-Erik Johansen, f. 270674. Som stedfortreder godkjennes Linn Christine Pedersen, f. 190491.
4. Kontrollør som Rødøy kommune engasjerer, må til enhver tid ha tilgang for å kunne utføre kontroller i butikk

5. Bevillingsgebyr fastsettes til minimumsgebyr, for tiden kr. 1760,- pr år. Dersom det ved årsskiftet foreligger avvik mellom tidligere oppgitt forventet omsetning og faktisk omsetning, kan bevillingsmyndigheten foreta etterberegning og etteroppgjør.
6. Bevillingen gis i henhold til alkoholloven med tilhørende forskrifter, samt kommunale forskrifter for åpnings og salgstider.

Rødøy kommune, 07.12.2022

Einar Arild Hauge
Kommunedirektør

Ragnhild Aakre Seljevoll
Førstekonsulent

Slava Korneev
Konsulent

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Bærekraftsmål

<p>3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET</p> 	<p><i>Gjennom forebygging, behandling og å fremme mental helse og livskvalitet, skal arbeides med å redusere antall mennesker som dør for tidlig med en tredjedel innen 2030 (ikke smittsomme sykdommer og trafikkuhell), samt forebygge psykiske lidelser som angst, depresjon og selvmord.</i></p>
<p>8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST</p> 	<p><i>Å skape økonomisk vekst og nye arbeidsplasser gjennom anstendig arbeid er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Anstendig arbeid er i FNs bærekraftsmål beskrevet som: arbeid som er produktivt, arbeid som gir en rettferdig inntekt, sikkerhet på arbeidsplassen og sosial beskyttelse til familier.</i></p>
<p>10 MINDRE ULIKHET</p> 	<p><i>For å kunne skape en bærekraftig utvikling må vi redusere ulikheter mellom land, og innad i land. En rettferdig fordeling av et lands ressurser er nødvendig for å redusere fattigdom og skape stabile samfunn. Samtidig øker forskjellene mellom dagens befolkning både gjennom ulikhet i inntekt og formue, og i tilgang til skole, helsehjelp og muligheter.</i></p>
<p>11 BÆREKRAFTIGE BYER OG LOKALSAMFUNN</p> 	<p><i>Urbanisering kan bringe med seg innovasjon og større effektivitet som igjen skaper økonomisk vekst i et land. Samtidig fører den raske urbaniseringen til at mange kjemper om de samme ressursene. Vanlige utfordringer i byer: for mye trafikk og luftforurensning, for lite penger til offentlige tjenester og mangel på gode boliger.</i></p>

<Vennligst ikke slett noe etter denne linjen>